

The Project Gutenberg eBook of Kuppari-Maija, by Heikki Meriläinen

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Kuppari-Maija

Author: Heikki Meriläinen

Release date: July 27, 2005 [EBook #16374]

Most recently updated: December 12, 2020

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KUPPARI-MAIJA ***

Produced by Tapio Riikonen

KUPPARI-MAIJA

Kirj.

Heikki Meriläinen

J & K Höglund, Kajaani, 1901.

Maijalla ei ollut kotia koko ikänään. Naimisissakin oli hän ollut yhtä kodittoman Pietin kanssa, joka neljän vuoden perästä kuollessaan jätti Maijan kaulaan kaksi alastonta ja turvatonta lasta. Näitten ja itsensä elättämiseksi päätti nyt Maija heittäytyä hierojaksi ja kuppariksi, kun muutakaan tointa, paitsi kerjäämistä, ei ollut tarjolla.

Ensi aluksi sai Maija työtä ainoastaan laitakylissä, ulkona varsinaisten hierojain ja kupparien työpiiristä. Näitä laitakylä myöten kulki hän useammassa kirkkokunnassa ja oli jo voittanut monta kiitosta, niin että Maija itsekin jo uskoi itsensä oivalliseksi hierojaksi ja tarpeen sattuessa kuppariksikin. Senpä tähden hän nyt aina taloon tultuaan ei kauan siekaillut, ennenkun meni isännän tai emännän viereen istumaan ja ilman hevertelemättä alkoi hienoilla sormillaan hyppelöidä ja nytystellä niskasuonia, jota tehdessään alkoi jahkailla ja ihmetellä:

— Ai ihmettä, minkälaisilla makuroilla ja mokuroilla on kaulasuonet! Voi tokiinsa ettette ole vikoja jo ennen hierottaneet, kun tuommoiseksi, ihan yhdeksi karikoksi ovat menneet kaulasuonet! Kas, kas, kun ovat kiinteällä, kuin viulun kielet. Ai, ai, että ette ole jo ennemmin hierottaneet, ja jospa sitä jonkunmoisella hierojalla hierottaisikin, niin ne eivät tietäisi näistä mitään, hivelevät vaan päällisin puolin, kuin jäniksen kypälällä. Vaan minä ne kiepeät suonet kaivelenkin ihan luita ja ytimiä myöten ...

kas tuossakin suoni miten on kiikkaalla, ihan kuin kanteleen kieli... Ai, ai, kyllä näissä olisi kätösen loimet, ennenkun ne olisivat syntymäasullaan, vaan kyllä niiden minun käsissäni täytyisi kuontua.

Tämä läksy oli Maijalla aina suussa, niin pian kun hän vaan taloon tultuaan oli ruvennut isännän tai emännän kaulasuonia hieromaan. Oli hän tämän läksynsä kertonut jo vuosia sitten ison Hannulan isännällekin, vaan ei hän silti ollut päässyt pitempään työhön Hannulan isännän kanssa, kuin ainoastaan sen pikku hetken, minkä hän omin lupinsa hieroi. Mutta nyt oli Hannulan isännän selän kirvestänyt, ja Maija sattui juuri tulemaan Hannulaan. Hänet nähtyään emäntä oikein iloissaan huudahti:

— Siinä paha, kussa paha mainitaan. Olimme juuri päässeet sanomasta, että kun tulisi edes se Maija tuota isännän selkää hieromaan, kun meidän entinen hierojamme Teppanan Riikka on urennut Korpistenmäen puoleen.

— Onko kirvestänyt isännän selän? keskeytti Maija emännän puheen, ja mustat silmät leimahtivat kirkaammiksi kuin koskaan ennen, ja alaspäin riippuvat löpäkät kasvoikin kävivät ihan hohtaviksi ihastuksesta.

— Onhan se kirvestänyt, eikä vähän, jatkoi emäntä. Ihan niiltään nimiään eilen illalla tuolla ulkona käydessä oli ampunut ja eläs pätö asiassa, oli vaan tyhjää rekeä kartanolla nostanut lumittumasta syrjälleen, niin siinä oli rouhassut että älä oli päässyt. Tuskin pääsi omin jaloin huoneeseen ja selkensä tiessä makaa nyt tuolla kamarin sängyn päällä eikä kärsi hievahtaakaan. Yön on volissut kuin lapsenpiinassa.

— Ei ole hätää. Älkää hätäilkö, kun minä satuin tulemaan, vakuutti Maija töppösiä jaloistaan riisuessaan. Ja kun oli päällysvaatteensa riisunut ja pannut naulaan, ei malttanut Maija sukia puoleksi hartona olevia hapsiaankaan, vaan sanaa puhumatta läksi kiirehtimään isännän luokse kamariin, johon menessään vasta kaksin käsin oikoi kasvoillaan riippuvia mustia hiussuortuvia korvainsa taakse ja kamarin ovea aukastessaan huudahti:

— Päivää, isäntä! Kuinka isäntä jaksaa? Minkä sanottuaan meni suoraa päätä isäntään käsiksi.

— Tuon selänhän tuo rouhasi, sanoi isäntä lyhyesti ja aikoi kertoa miten vähässä asiassa se tuli, mutta ei kerinnyt kun Maija alkoi selkäsuonia kopristella ja puheli:

— Se on juuri se, kun ei tule oikein hierotuksi, ne eivät osaa hieroa siitä, mistä pitäisi. Vaan nyt ei ole hätää, kyllä se nyt paranee. Se tuo maailman ranta ihmistä opettaa. Minä Riekinrannan kaupungissa kuninkaan henkilöäkäriiltä kuulin, miten mitäkin paikkaa pitää hieroa. Vaan semmoisten miesten opetettavana ei olekaan moni hieroja ollut, ja senpätähden ne eivät oikeasta hieromisesta tiedäkään ei hölyn pölyä.

Isäntä oli sängyssään nyt puoli seljällään, joten täytyi päästä aivan vatsalleen, jos mieli saattaa hieroa selän kipeimpiä kohtia, ja oli se isäntä vaivalla ja hammasta purren ponnistamalla ja Maijan avulla saanutkin vankan ja lihavan olentonsa käännetyksi sellaiseen asemaan, kuin Maija oli tarkoittanut.

Nyt Maija puristi nyrkkiin kumpasenkin kätensä ja rupesi sitten hartian voimalla hartioista sivuihin päin selkärangan kohtaa lykkäämään ja sanoi:

— Näin, juuri näin se kuninkaan henkilöäkäri käski selkää hieroa.

Maija ei kuitenkaan kerinnyt kuin yhden ainoan kerran kurauttaa pitkin isännän leveää selkää, kun isäntä yhteen puristetuin hampain voivahti niin kipeästi kuin taisi ja tuskaisesti kähisten ärähti:

— Älä pe—leen toppo niin kovasti! Koskee ihan kuin silmäterään!

Maija tämän kuultuaan hieman säpsähti ja huudahti:

— Herrainen! Onko se niin kipeä?

Tämän sanottuaan alkoi hän keveästi sivellä sitä kipeää paikkaa ja puheli:

— Ai ihme! Tämähän on ihan ajetuksissa. Kyllä minä nyt yskän ymmärrän. Tämä ei ole tavallista selkäkipeää. Tämä on todellakin oikea kirvestys eli ammus, kuten eläimelläkin. Se on ruman hengen tulinen nuoli, se ampuu ihmistä samoin kuin elukkaakin. Ampuihan kerran Marjalan Hermannilta Ronkaalasta sisarensa häistä palatessa Kitusenselälle hevosen, ihan suuren, lihavan, ja terveen mustan oriin, että kumpainenkin aisa pärskähti poikki, ja hevonen juoksevilta jaloiltaan roiskahti tiepuoleen eikä sen erän perään karvan juuri järähtänyt.

— Sepä ihmettä.

— On se ihmettä, jatkoi Maija, eikä uskoisi, jos ei olisi nähnyt, vaan minä näin silmilläni, katsoin silmällä kuin helmellä... Ne ovat juuri pahain ihmisten kirot ne. Vaan minä en ole juuri niin yksin turkissani, etten minä siihenkään tietäisi, mitä tarvitaan. Se tuo maailman ranta opettaa, mitä maailmalla tarvitaan.

Nyt oli Maija pitkän tuokion ääneti, hiveli vaan hiljakseen kipeää paikkaa ja itseksensä myhäili, ikäänkuin houkutellakseen isäntääkin jotakin sanomaan hänen viimeisten sanojensa johdosta.

Isäntä ei kuitenkaan mitään sanonut. Niin Maija punalti päätään ja kysyi:

— Olisikohan talossa kirvestä, jolla olisi hakattu ruumiin lautapuita tai mato tapettu, ja jota sitten ei olisi pajassa käytetty.

— Ei ole, kuului isännän lyhyt vastaus.

— Mutta se kuitenkin täytyy meidän saada vaikka sinisen kiven sisästä. Ilman ei tule vallan hyvää. Ja sen minä tiedän, että Kuikkalassa on. Kuikkalan Aaro ja Jörkki Eomunkankaalta hakivat muorivainajalle arkun lautoja. Eivät suinkaan ne kirveettä hakeneet. Lähden kun lähdenkin hakemaan.

Tämän sanottuaan Maija syöksähti ulos ja samassa nähtiin Kuikkalaan päin juosta loimottavan pellon halki varpukerpuilla viitoitettua tietä, eikä ollut tietääkseenkään kun repaleinen röijy irtonaisena hetalehti tuiskun kirtuisessa tuulessa ja paljas kaula punastui ahavan viimasta.

Pikku hetken perästä juoksi nyt Maija läähättäen samaa tietä takaisin, suuri, kiiltäväteräinen kirves kädessään. Pirttiin tullessaan jo sylkäsi Maija kolmasti sen kirveen pohjaan ja vei sen lieteen, jossa hiiloksen päällä pyöritteli sitä siksi, että se lämpeni haaleanlämpimäksi. Sitten hän juoksun hypäkässä kiirehti kamariin, jossa isäntä sängyssään vielä entisessä sijassaan vatsallaan maata lötkötti.

Ovessa tullessaan Maija jo alkoi hieman hätiköiden puhella;

— En saanut ainoastaan kirvestä, jolla oli ruumiin lautoja hakattu, mutta sain kirveen, jolla on hakattu ruumiin laudat ja kolme matoa tapettu, mikä on sitä parempi. Ihan pitkää matoa kuului Kuikkalan Jörkki tällä kirveen pohjalla lyöneen kuoliaaksi. Se mies ei olekaan hätäpoika.

Sitten Maija sylkäsi kolmasti sen kirveen pohjaan vaahtoisen sylkensä ja rupesi sillä painelemaan isännän selkää kipeimmästä paikasta ja painellessaan luki:

Ompelen tulisen turkin
Tulisilla tutkaimilla,
Palavilla panteroilla
Tulisen tuvan sisässä.
Sen mä päälleni pujotan,
Ylitseni yllättelen.

Sitten Maija taas kävi sitä kirvestä liedessä lämmittämässä, sylkäsi sitten taas kolmasti kirveen pohjaan, alkoi sillä taas painella isännän sivuja ja jatkoi lukemistaan;

Lähden ammuksen ajohon,
Pirun piilin nouantahan,
Ajan ammuksat aholle,
Puskut pilvihin puhallan.
Hän jos ampuu yhden nuolen,
Minä ammun kaksi nuolta.
Hän jos ampuu kaksi nuolta,
Minä ammun kolme nuolta.
Hän jos ampuu kolmin nuolin,
Minä ammun sa'oin nuolin,
Tuhansin on tuikkaelen.
Minun on nuoleni nopeat,
Teräkseni tehoisimmat.

Sitten taas kolmannen kerran Maija lämmitti kirvestä liedessä, sylkäsi siihen kolmasti, kiirehti taas sillä painelemaan isännän selkää ja jatkoi lukemistaan:

Otan kyiset kinttahani,
Maan matoiset vanttuhuni,
Joilla ruttohon rupean,
Amputaudin tappelohon,

Otan mä kokolta kourat,
Veren juojalta vekarat,
Havukalta haarottimet.
Joilla ma ruton rutistan,
Puhki painan perkelehen,
Ristittyä rikkomasta,
Tehtyä teloamasta.

Nyt Maija sillä kirveen pohjalla teki kolme viisikantaa isännän selkään ja sitten pani kirveen loukkoon ja puheli vielä:

— Moni ei tapa kirveellä matoa sentähden, että jos sillä kirveellä tekee haavan, niin siihen menee madon vihat. Mutta Jörkki se tietää madon synnyn, niin hän uskaltaa lyödä kirveellä matoa, ja tällöisessä tapauksessa se löytyy hyvänä edestä. Eikös tunnukkin selkä jo paremmalta, vaikka eihän se ruttoon niin hyväksi tule kuin pahaksi?

— Eihän se ole pahempikaan, sanoi isäntä itseään hieman nujauttaen ja aikoi vielä lisätä, että tuntui se todellakin hyvältä lämpimällä raudalla paineleminen, vaan siihen jäi sanonta, kun Maija ihastuneena huudahti:

— Kas sitä! Enkö minä tiennyt! Johan minä alkupiteestä sanoin, että minä en ole yksin turkissani. Minä olen siksi monella härjän savulla maannut, että vaikka minä olen tämän näköinen, niin minä olen monen makuinen. Minua täytyy väistää hiiden väen.

Nyt aikoi taas Maija kuninkaan henkilöäkäarin opettamalla tavalla ruveta lykkäämään isännän selkää, mutta kun ei sitä vielääkään kärsinyt, niin täytyi ruveta nytystelemään ainoastaan sormiensa nenillä.

Tämä kuitenkin Maijan mielestä tuntui kovin yksitoikkoiselta, niin siinä hieroskellessaan alkoi puhella:

— Se kun on tuommoiseksi ruhtonut tuon selän, lyönyt ihan musuksi, niin vallan hyvää tästä ei tule, jos ei vaan pahaa verta oteta pois. Kyllä täytyy kupata edes muutamia sarvia tuohon juuri, noin tähän, parhaan taikapaikan ympärille. Vai mitä sanotte?

— Lieneehän se parasta koittaa sitäkin, sanoi isäntä ja kipeästi voihekien kääntyi syrjälleen.

Maija kuultuaan isännän myönnytyksen, hyppäsi ylös, mennä hurrahti ovesta ulos ja mennessään sanoi:

— Mitäs muuta, kuin sauna lämmitä ja sarvet likoon.

Sen sanottuaan Maija mennä huurotti suoraa päätä saunaan pannakseen sitä lämmitä, mutta kun huomasi saunan hyvin nokiseksi ja pahasiivoiseksi, niin päästäkseen isäntäväen silmissä useammassa suhteessa huomatuksi, palasi hän takaisin saunasta jo niine hyvinsä ja tullessaan porisi:

— Kaikkea sitä näkee, kun kauan elää, kun sauna on yltä päältä nokinen kuin paha lakeistorvi, ja kokonaan roskan vallassa, kuin paha sikopahna, että keskellä on pikkusen onttoa, kuin karhun pesässä. Minä pesen siltä silmät. Minun työhuoneeni täytyy olla puhtaampi. Minä en millekään ole niin vihainen kuin lialle ja pahalle siivolle. Sille minä olen vihainen, kerrassaan vihainen.

Niin poristen teki Maija tanhuan edustalla olevista havuista ja varvuista suuren luudan, pani sen sylen pituiseen varteen ja sitä olallaan kantaen juoksun hypäkässä mennä mylkenti saunaan. Ja heti rupesi sieltä kuulumaan valtainen kohina, kun Maija sillä suurella luudallaan aivan vihan väessä alkoi lykätä, kuosmittaa seiniä ja lakea.

Viimein kuitenkin Maija sai saunan lämpiämään. Lämpiämisajalla laittoi hän sarvensa likoon, tarkasteli niiden rakkoja, hioi veistään ja väliin aina liippasi sitä ja koetteli, joko hius puhaisemalla katkeaa sen terällä ja aina liippasi, siksi kunnes yhdenkään hiuksen sai poikki...

Kun nyt sauna oli lämminnyt niin, että saattoi siellä savulta olla, niin Maija pesi saunasta lattiankin, luutusi lasinkin ihan kirkkaaksi ja ajatteli, että varmaan isäntäkin huomaa, mitä saunalle on tehty sitten viimeäkemän.

Mutta kun isäntä tuli röhkäen ja ähkäen saunaan eikä näkynyt huomaavan mitään, niin Maija alkoi selitellä:

— Katsokaas, isäntä! Eikös tämä sauna ole nyt erinäköinen? Eikös ole kuni silmänsä pessyt? Minä kun tämän ihan ylenalaisiaan luudin ja luustasin. Ja mikä töhkän paljous, kun monta suurta vasullista kannoin tuonne ulos! Nythän tämä on niinkuin ihmisten asunto. Minä olen tuolle lialle ja pahalle siivolle

vihainen. Sille minä olen vihainen, kerrassaan vihainen.

Isäntä ei tätäkään ollut kuulevinaan, ähki ja röhki vaan ja alkoi työntyä lauteelle, johon Maijakin koetti auttaa isäntää vakuuttamalla pysymään portailla, kun tämä ei tahtonut jaksaa astua portaalta toiselle, koski niin selkään.

Emäntäkin tulla tuoksahti saunaan, auttamaan isäntää lauteelta alas, mutta samassa kun vaan oven aukasi, Maijalle mieliksi huudahti:

— Ai, ai! Jopa täällä nyt on Maijalla puhdasta ja valoisaa! Ei uskoisi. On ihan kuin eri sauna. Ne nuo meidän tytöt eivät perusta saunasta mitään.

— Mutta minä olen lialle ja pahalle siivolle vihainen, kerrassaan vihainen, huudahti Maija innostuneena emännän kiitoksesta ja niissä innoissaan porautti tuliselle kiukaalle suuren kiulullisen vettä, josta kohisten kuni koski rupesi tupruamaan tulenpalava löyly.

Isäntä kuuli jo kiukaan äänestä, että ei hyvä peri, niin samassa pauskautui pitkäkseen ja kahden käden korviaan pidellen vihaisesti kiljahti:

— Voi, voi, sen toppo kun polttaa, eikä pääse pois! Voi, voi! No kaikkia sitä! Palaa tänne nyt!

Maija ei kuitenkaan tähän hätääntynyt, hurautti vaan hameensa isännän korviin, samassa sieppasi emännän hameen, ja mitä vaan oli saatavissa, ja silmänräpäyksessä oli isäntä ylt'yleensä hameitten ja paitain peitossa, ja Maija voittomielisenä puheli:

— Ei ole hätää, ei ole hätää. Semmoisessa kukossa se juuri selkäkipeä hautuukin. Olkaahan vaan isäntä huppukorvissa niin kauan, kun vaan jaksatte. Minä kihnauttelen hieman lisää löylyä, näin juuri, hieman vaan ripsauttelen, että kiuas on vaan aina äänessä. On tässä kyllä löylyä, ei meillä ole kiirettä. Olkaahan vaan isäntä niin kauan kun vaan jaksatte. Tämä se juuri tekee hyvää selkävillulle.

Isäntä kuitenkin tunsu läpi sen ryökkäisen peitteensä rupeavan polttelemaan joka kohtaa, ihan kuin tulen välissä. Niin kohotti hieman päätään ja vihaisesti tiuskasi:

— Pane rikeneen ovi auki! Palvautuu tänne. Kaikkia hulluja... Ääh Herra Jumala... Palaa tänne nyt ihan karreksi.

— Mikä siellä nyt on, alkoi emäntä, onhan ovi jo auki, eikä täällä alaalla ole mitään.

Maija ei kuitenkaan kuunnellut emännän puhetta, kun hän tiesi, että juuri oven aukaiseminen teki isännälle pahimman siten, että ovesta tunkeutuva kylmyys ahdisti kuumuuden juuri sinne, missä isäntä oli. Maija alkoi kuitenkin kiululla humata kylmää vettä ja huusi:

— Ei ole hätää.

Vesi on vanhin veljeksistä,
Tuli nuorin tyttäristä,
Vilu veljistä vihaisin,
Pohjolaisen pojan poika,
Pohjolattaren tekemä,
Imettämä ilman immen,
Tuulen tuiman tuittama.

Nyt hälveni isännän ympäriltä kuumuus, juuri kuin se olisi paennut noita Maijan voimakkaita loitsusanoja. Isännän mieli tuli miltei hyväksi, ja hävisi mielestä kaikki se karsaus, mikä oli syntynyt Maijan liikamääräisestä löylytyksestä ja epämieluisesta hamepeitosta. Eikä tuntunut isännästä ollenkaan vastenmieliseltä, kun Maija nousi lauteelle lykkäilemään isäntää, emännän ripsauttellessa löylyä tarpeen mukaan...

Isäntä oli nyt, Maijan mielin määrin kylvetettyä, laskettu alas lauteelta ja asetettu sitä varten laitetulle mattoalustaiselle kuppauslavalle, jossa nyt isännän löylystä punastunut vankka olento alastomana lojotti, ja Maija ketteränä kapperehti sarvikiulunsa kanssa ja ikäänkuin emännälle huomaattaakseen puheli:

— Herrainen! Katsokaa, emäntä, tuota isännän selkää! Tuommoisina pisoina on paha veri! No ei kummempaa. Näettekö emäntä noita pilperoita?

— Kyllä.

— No ei kumma, jos selkä on kipeä. Näettekö? Tuommoisina uituvina siitä riettaan pamahduksesta on särkynyt, veri tunkeutunut ylt'yleensä. Katsokaahan tänne hartioihin asti! Mutta kyllä minä sille tiedän

neuvon... Pannaanko tähän monta sarvea?

— Paneehan vaan niin monta kuin sopii, kuului isännän varma sana.

— Niin paljon kuin sopii, huudahti Maija. Niin paljon kuin sopii! Voi ihme, kun on selkä kuin kapanalainen pelto. Menisihän tähän sata sarvea, mutta minulla ei ole kuin 25, ja viisi on näistäkin tämmöistä, katsokaahan emäntä, tämmöistä pikku nyppyrää, joita minä silmäkipeissä silmän alle ja hammaskipeissä leukapieliin ja leuvan nenään tiksuttelen. Kaksikymmentä on näitä oikeaa selkäsarvea, vaan pannaanhan ne, mitkä on. Noin vaan harvasteeseen kahden puolen selkärangasta moksautellaan. Niin saadaan nähdä, että hyvä tulee... Kas niin! Riittihän niitä, kun riittikin, ihan tarpeen teoksi. Jos enempi, niin liiaksi.

Maija oli nyt kaksikymmentä sarvea iskenyt isännän selkään ja otti nyt saunan akkunalta oravannahkaisesta tupesta kirkkaan tasakärkisen veitsensä, liivautti sen lappeita kahta puolta kämmeneensä ja puheli: — Tässä se on veitsi, jommoista ei ole muilla kuppareilla. Ne ovat tökeröitä tämän rinnalla. Tämä se on raudan sydäntä, ihan itseään raudan sydäntä. Sain tämän ihan sattumalta. Puhoksella kuoli kerran maan mainio kuppari, niin sen perillisiltä sain tämän neljällä kruunulla. Ajatelkaas, kuu hupsut möivät tämmöisen kaluu neljällä kruunulla. Olisin tällä jo saanut kymmenenkin, vaan tämä ei heltiä kahdellakymmenellä. Ajatelkaas, kun puhaisemalla menee hius tämän terällä ihan kuin korte poikki, ja katsokaas tätä minun hiointanikin. Tämä on eri kiveä. Tämmöistä ei ole ei lähestulkoon muilla kuppareilla. Sain tämän eräältä vanhalta sotamieheltä. Sanoi olevan Arabian kiveä. Ja kyllä varmasti se sitä onkin. Sillä tulee veitsestä niin terävä, niin terävä, kuin ilmainen tulen kieli. Ajatelkaas, kun hius menee, noin vaan omasta painostaan poikki.

Sitten Maija puhalsi kolme kertaa veitsensä terään ja varmallalla painolla sanoi:

Sie oot poika Vuolangoisen,
Vuolahattaren tekemä:
Tuulettaren tuuttama,
Lännettären lämmittämä,
Alla ahjon Ilmarisen,
Sepän aimon astaloissa.

Tämän sanottuaan Maija otti sarven toisensa perästä irti ja huolimatta siitä, että isäntä hammasta purren ähki ja tuskaisesti nujerteli ruumistaan, lyödä rapsutteli haavoja niihin pullukoille kohonneisiin sarven sijoihin ja samassa vetäsi aina sarven sijalleen, siksi kunnes oli kaikkien sarvien sijat haavoitettu.

Sitten Maija nykäsi ensimmäiseksi haavoitetusta sijasta sakealla verimaksalla täytetyn sarven ja alkoi ihmetellä:

— Herrainen tätä siivoa! Katsokaa tätä, minkälaista öplökästä on tämä veri. Ihan kuin tervaa, ihan kuin pikeä. Ei kumma, jos miehellä on selkä kipeä ... ja tässä ... ja tässä... Katsokaa tätä, kun ihan joka ikinen sarvi on täynnä samanlaista mörköttiä. Joksikin elävässä ihmisessä menee veri! Mutta lähtee se nyt kuitenkin. Sen minä sanon, että lähtee se nyt... Mutta ei uskoisi, joka ei näkisi, että tuommoiseksi menee veri riettaan amunnalla yhdellä näpäyksellä, mutta lähtee se nyt...

Näin ihmetellen oli nyt Maija tyhjentänyt sarvensa useita kertoja ja pitänyt niitä isännän selässä niin kauan, kun vähänkään verta lähti. Mutta kun veri oli heittänyt sarviin tulemasta, niin emäntä ja Maija pesivät isännän puhtaammaksi kuin koskaan ennen. Ja istui nyt isäntä vaalenneen näköisenä kuppauslavan laidalla, kahden käden varoten itseään pystyssä pysymään emännän pyyhkiessä pyyhinliinalla.

Maija ei ollut viimeisestä tempustaan vielä tähän asti puhunut mitään, mutta nyt hän otti seinällä riippuvasta salkustaan pienen mustan pullon ja kynän ja huudahti:

— Tiedättekö, mitä tässä on?

Tässä sitä on kipehille voitehia.
Vammoille valevesiä
Vakasta Vipusenpojan,
Lippahasta Lemminkäisen.

— No se on Maija Maijojan. Sillä on kaikkea ja minkä mitäkin, sanoi emäntä lystisti hymyillen ja katseli Maijan tiitterää olentoa, kun se keppelehti irtonaisena ja ylpeänä siitä, että hänellä on sitä, mitä ei luullut muilla olevan.

— Sitä on meillä mitä tarvitaan, jatkoi Maija. Mitä meillä puututaan, sitä meillä ei tarvita. Tässä on

lääkettä, joka on kaikkeen hyvää, sillä tähän on katsottu kaikki kipusanat ja synnyt ihan luteen synnystä lähtien. Ja tätä ei, sen minä sanon, tätä ei ole muilla kuppareilla, enkä tätä minäkään monessa paikassa näytäkään. Mutta nyt minä tässä isännän selkäkipeälle annan viimeisen passin... Ja tämä sulka. Tiedättekö, että tämä on kyyhkysen sulka? Kyyhkynen on etelättären luonnon emon lempilintu, ja sentähden sen sulka pitää olla tämmöisissä asioissa, vaan sitä ei tiedä moni, eikä yksikään muut kupparit.

Sitten Maija aukasi pullonsa, pisti sinne kynänsä, alkoi sivellä isännän selässä mustanpuhuvina möllöttäviä pitkähaavaisia sarvien sijoja ja rukoilevalla tavalla harvasteeseen luki:

Neitsyt Maaria emonen,
Rakas äiti armollinen,
Käy kipeät voitamahan,
Vaivat vaikahuttamahan,
Tuo'os tuolta voitehia,
Päältä taivosen yheksän.
Ota siipi sirkkuselta,
Puhas. sulka pulmuselta,
Kulta kynä kyyhkyseltä,
Päästä pääskyltä vipunen.
Voida niillä voitehilla,
Hau'o niillä hautehilla,
Niillä rasvoilla rapaja,
Joilla on Jesus voijeltuna,
Kaikkivalta katsottuna,
Pilatuksen piinattua,
Pahan vallan vaivattua.
Kun ei tuosta kyllin liene
Kipehille voitimiksi,
Pese Jesuksen verellä,
Huuho Herran hurmehella,
Pyyhi luojaan kyynelillä,
Hautele haluvesillä,
Päästä miestä päättehistä,
Päästä päivistä pahoista,
Sitehistä sitkehistä,
Kipuvöistä kiintehistä.
Keskeä kivuttomaksi,
Päältä tuntumattomaksi.
Alta aivan terveheksi.

Sitten kun luku loppui, Maija kynällään veti kolme viisikantaa isännän selkään ja sanoi:

— Tämä se on temppe, jota ei kärsi ruma henki, vaan sen tekijää ei ole monessa.

Nyt lopetti Maija voitelunsa, pani pullonsa suun lujasti kiinni, kääri sen kynän kanssa sitten riepumyntyyn ja pisti salkkuunsa. Mutta isännän hampaat olivat yhäkin lujasti yhteen puristetut, laajat kasvotkin olivat kurtistuneet tuskaisen näköisiksi ja melkein kokoon, ja väliin kuului: äh ... äh ... äh.

Emäntä ei tästä ollut tietävinään, pujotti vaan kiireimmän kautta puhtaita lämpimiä vaatteita isännän päälle ja puheli:

— Kyllä kai siitä nyt veri lähti, jos siitä lienee tehoa. Ja sanoohan ne muutamat siitä olevankin. Ja kun häntä tekee, mitä taitaa, niin ei suinkaan siihen auta, kun kärsiä ja tyytyä. Yhtä on yhdellä, toista toisella. Maailma on täynnä vaivoja ja kärsimyksiä.

Maijakin tuli tähän avuksi, ja kun huomasi, että isännän selkää yhä karvastelee, niin alkoi puhella:

— Se kyllä hieman karvastelee, vaan kyllä sen miehinen mies kestää. Mitäpä semmoisesta voiteesta olisi apua, joka ei vähääkään kiilamoisi. Siinä on kolmenlaista tärpättiä, kolmenlaista kynsirasvaa ja kolmenlaista pikiöljyä, kerrassaan yhdeksää ainetta, niinkuin sitä pitääkin oikeassa voiteessa olla. Niin eihän se aivan mietoa ole, mutta kun siihen on katsottu kaikki synnyt ihan pienimmästä suurimpaan, niin sen karvasteleminen on vaan paljasta hyvää lääkettä kaikki.

Isäntä ei sitä ollut kuulevinaankaan, vaan kun sai vaatteet päälleen, niin ähkien ja röhkien alkoi työntyä ulos, jonne Maija ja emäntä häntä kainaloista vakuuttaen saattoivat ja veivät sitä kyytiään kamariin. Mutta Maija palasi saunaan, pesi siellä itsensä ja koko saunan ihan puulle puhtaalle ja

pestessään itsekseen puheli:

— Minä olen tuolle pahalle siivolle vihainen, kerrassaan vihainen. En kärsi minä silmiini sitä. Ei kestä minun silmäni pahansiivoista saunaa, vaan nyt tässä saattaa vaikka häitä tanssata. Hih maailmassa, vaikkei olisi paitakaan! hihkasi Maija ja pyörähti lattialla polkkatanssin tapaan, mutta samassa jäi katselemaan saunan kaikille suunnille mitä sille vielä osaisi tehdä.

Maijasta itsestäänkin tuntui se Hannulan uusi sauna tavattoman puhtaalta. Oikein sääli oli jättää sitä asumattomaksi, että kauan aikaa sieltä pois lähtiessään Maija katsoi ovelta saunaan ja mielessä jylähti raskaasti. Oi, että päiväksikään ei ole minulle suotu tuommoistakaan kotia...

Saapi käydä käskylöissä
Kyläläisten kynnyksillä.
Aina ouvoilla ovilla,
Veräjillä vierahilla.
Kynnys korkea kyläinen,
Matala kylän kamana.

Mutta pitkän tuokion siinä seisottuaan ja mietittyään kirkas kyynel silmänurkissaan palasi Maija saunasta kotiin, mutta kun näki, että emännällä oli lämmin kahvipannu odottamassa, niin mieli palasi yhtä iloiseksi kuin ennenkin, ja hän tunsu juuri kuni kotiutuvansa siihen perheeseen, niin kauaksi kun siinä tarvittiin.

Näissä mielissään Maija isännän sivuihin laittoi vielä yöksi villaisen, tärpätillä kastellun kääreen, johon Maija luki loitsulukuja suuren joukon. Mutta aamusella kun isäntä tunsu selkensä puoli terveeksi ja tunti tunnilta paremmaksi, niin rupesi hän ja emäntäkin uskomaan Maijan kehumiset melkein kaikki todeksi, ja Maija saikin kutsun tulla kahden viikon perästä taas kuppamaan ja hieromaan, jos ei isäntää, niin muita.

Maija tämän kuultuaan tuli enemmän kuin hyvillään ja moneen kertaan kumarrellen:

— Tulenhan minä toki. Mihinkäs minä sitten tulisin, jos en teille. Urapuuhanhan se lintu lentää, sanoi Maija lyöden kädellään emännän lihavaan olkapäähän ja niissä sanoissa kuului sydämmellinen turvallisuuden toivo, että emännänkin sydän ihan lämpisi Maijaa kohtaan.

Suuren tarakan sai nyt Maija Hannulan emännältä kaikenlaista ruokavärkkiä lapsilleen vietäväksi Metsälän mökkiin. Ja kevein jaloin ja hohtavin poskin Maija suurine konttineen mennä mylkytti kylän tietä Metsälään päin ja itsekseen hoki Hannulan emännän sanoja: Tulkaa kahden viikon perästä uudelleen!... Tulettehan?... Tulkaa kahden viikon perästä uudelleen!... Tulettehan?... Me olemme siinä varassa. Maija kuitenkin Rusalan tienhaaraan tultuaan poikkesi taloon ja tapansa mukaan istui heti emännän viereen ja alkoi nytystellä kaulasuonia. Mutta nyt ei ollut Maijalla kertomista kaulasuonien mahkuroista vaan siitä, että hän tulee Hannulan isäntää hieromasta ja kuppamasta, ja miten Hannulan isäntä kohta lautoja potkaseisi ilman hänet.

— Hannulan isäntää hieromastako? huudahti emäntä.

— Niin, ja kuppamastakin.

— No mitä ihmettä! Teppanan Riikkahan siinä on aina ollut kuukausittain ihan päntiönä.

— Mutta minua kutsui nyt Hannulan emäntä kahden viikon perästä takaisin, ihan kirveen silmään varotti minua tulemaan. Kyllä ne nyt näkivät, kuka on kuppari.

Emäntä näkyi tätä itsekseen kummastelevan enemmän kuin Maijan kuuloon ja oli kauan ääneti, mutta viimein arvellen sanoi:

— Minä uskon, että Hannulan isäntä ja emäntäkin ovat kyllästyneet Teppanan Riikkaan, kun se viime aikoina on tullut niin vaativaksi, että saunakin pitää talon väen lämmittää valmiiksi ja kaikki hoito pitää olla ihan nenältä haistaen, muuten ei ole panevinaan ei suunsa sisään. Kahvikin pitää olla väkevää kuin tulta, kerma sakeaa kuin tervaa ja sokerit suuria kuin rotan päitä.

— Oli siinä muitakin, jatkoi Maija. Ei ole Riikassa sen veräjän tukkijaa, minkä minä tukin. Ajatelkaas, kun oli isännän selän kirvestänyt, että makasi maassa makkarana ja enemmän silmäterään sieti koskea kun selkään. Minulla ei auttanut muu keino, vaan minun piti Kuikkalasta hakea kirves, jolla oli ruumiin lautoja hakattu ja kolme matoa tapettu. Sillä kun paistelin ja höpilöin sekaan muutamia sanoja, sanoja semmoisia, joita ei ole Riikan suussa, niin sillä lailla saatiin käsiksi... Sitten oli minulla voidetta, voidetta semmoista, jota Riikan silmä ei ole ikänä nähnyt. Sillä kun minä voitelin, niin takaansa katsomatta lähtivät riettaan juonet isännän selästä. Ja nyt hän on terve mies kuin pukki, vaikka eilen

aamalla henkeään haukkoi. Se, se on seikka, joka Hannulan isännän ja emännän päästi älyynsä, kun näkivät, mikä eroitus on kupparilla ja kupparilla.

Vai Hannulan isäntää kävi Maija kuppaamassa! Mitähän siitä Teppanan Riikka ajattelee? Eiköhän Riikan kippuranenä kipristy yhäkin kippurammaksi, kun tietää saa, sanoi emäntä yhä ikäänkuin Maijalle mieliksi.

— Kipristyi mitä kipristyi, vaan kolo se tuli nyt Riikan leipään, toisti yhä Maija hieroskellessaan emännän kaulasuonia ja hänestä tuntui tavattoman somalle, kun mielessä kaikui Hannulan emännän sanat: Tulkaa nyt takaisin kahden viikon perästä!... Tulettehan? Saammehan olla siinä varassa.

Tällä kertaa ei Maija Rusalassa näillä kertomuksillaan kuitenkaan voittanut muuta kuin puoli kuorrekukkoa, senkin pisti emäntä Maijan käteen siitä hyvästä, että oli hieroskellut hänen kaulasuoniaan. Mutta kylälle levisi tieto Maijan ansiosta, että Hannulan isäntä niin heti jaloilleen pääsi.

Tästä oli seuraus, että Teppanan Riikka joutui kiertelemään laitakyliä, entisiä Maijan jälkiä, ja Maijan nahkakorvuksinen ruskea kontti löysi tiensä Hannusrannan kylän suurimpien talojen porstuaan, ja Maijalle ilmestyi puhdas ja eheä säkki sarvisäkiksi, entisen monin kerroin paikatus ja likaisen säkin sijaa.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KUPPARI-MAIJA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are

removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.